

فرمان قتل عام

تلگرام‌های طلعت پاشا و نسل‌کشی ارمنی‌ها

تانر آکچام

مترجم
ابوسامی

۱۳۹۹

و لعل الله باله

لله دردمه و رشتة راسته و لعل الله به و لعل الله به

سرشناسه	آکچام، تانر، ۱۹۵۳ - م. Akcam, Taner
عنوان و نام پدیدآور	فرمان قتل عام: تلگرام‌های طلعت پاشا و نسل‌کشی ارمنی‌ها / تانر آکچام؛ مترجم آنوسا سمیعی.
مشخصات نشر	تهران: نشانه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۳۲۲ ص.
شابک	978 - 622 - 6674 - 14 - 0
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Killing orders: Talat Pasha's telegrams and the Armenian genocide, 2018.
عنوان دیگر	تلگرام‌های طلعت پاشا و نسل‌کشی ارمنی‌ها.
موضوع	طلعت، محمد، ۱۸۶۲ - ۱۹۲۳ م. Talat Pasa
موضوع	ارمنیه - ترکیه - شانلی اورفا - قتل عام - ۱۹۱۵-۱۹۲۳.
موضوع	Armenian massacres, 1915-1923-Turkey-Sanlurfa
موضوع	ارمنیان - قتل عام، ۱۹۰۹ م. Armenian Massacres, 1909
موضوع	ارمنیان - قتل عام، ۱۸۹۴-۱۸۹۶ م. Armenian Massacres, 1894-1896
موضوع	ارمنیان - قتل عام، ۱۹۱۵-۱۹۲۳ م. - تاریخ‌نویسی. Armenian Massacres, 1915-1923-Historiography
موضوع	ارمنیان - قتل عام، ۱۹۰۹ م. - تاریخ‌نویسی. Armenian Massacres, 1909. - Historiography
موضوع	ارمنیان - قتل عام، ۱۸۹۴-۱۸۹۶ م. - تاریخ‌نویسی Armenian Massacres, 1894-1896-Historiography
شناسه افزوده	سمیعی، آنوسا، - مترجم DS ۱۹۵/۵
رده‌بندی کنگره	۹۵۶/۶۲۰۱۵۴
رده‌بندی دیوبی	۵۸۶۲۷۳۶
شماره کتابشناسی ملی	

ولایت نالند

لغویات و لغت‌شناسی

ولایت نالند

فرمان قتل عام (تلگرام‌های طلعت پسا و نعل کشی ارمنی‌ها)

تانر آکچام

مترجم آتوسا سمیعی

۱۳۹۹ چاپ اول

۱۵۰۰ شمارگان

مریم ناصحی اجرای جلد

شهرزاد رفیعا ویراستار و نمونه خوان

فاطمه بابایی حروفچینی و صفحه‌آرایی

پردیس دانش چاپ و صحافی

۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۶۷۴ - ۱۴ - ۰ شابک

قیمت ۵۰۰۰۰ تومان

انقلاب - کارگر جنوبی - کوچه رشتچی - پلاک ۱۴ واحد ۶

تلفن: ۸۸۸۳۵۷۶۷ - همراه: ۰۹۱۲۵۰۳۰۸۶۰

email: nashr.neshaneh@gmail.com nashr.neshaneh

حق چاپ و انتشار مخصوص نشر نشانه است.

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار
۴۵.....	مقدمه
۵۵.....	روایت نعیم افندی و صحت باب خاطراتش
۹۹.....	به رغم صحت خاطراتش آیا اسناد همچنان جعلی است؟
۱۴۹.....	موضوعات و حوادث مورد اشاره نعیم افندی در اسناد عثمانی به تأیید رسیده است
۲۰۳.....	پیوست الف
۲۶۳.....	پیوست ب: نامه‌ی دکتر آودیس نقاشیان به آندونیان
۲۷۱.....	پیوست ج: نامه‌ی آرام آندونیان به مری ترزین
۲۸۵.....	پیوست د: نامه‌ی کنسول دیپلو. روسلر به دکتر لپسیوس
۲۹۱.....	پیوست ه: یادداشتی به وکلای سوقومون تهلریان
۲۹۵.....	مؤخره

پیشگفتار

واقعیت، حقیقت و انکار

نقل است که نخست‌وزیر فرانسه، کلمانسو، اندکی پیش از مرگش در ۱۹۲۹ در گپی دوستانه با نماینده‌ی جمهوری وایمار به پرسشی درباره‌ی مسبب شروع جنگ اول چهار پاسخ داده است. از کلمانسو سؤال شد: «به نظر شما مورخان آینده در خصوص این موضوع بحث‌انگیز و بغرنج چه رویکردی خواهند داشت؟» او پاسخ داد: «جواب این سؤال را نمی‌دانم. اما اطمینان دارم که نخواهند گفت بلژیک به آلمان حمله کرد.»^۱

ارتباط میان واقعیت‌ها و حقیقت مجانسه‌ای داغ بر علوم اجتماعی است که همواره باقی خواهد ماند. قاعده بر این است که واقعیت‌ها، نظرها و تفسیرها را اجزایی متفاوت می‌پندارند که جدای از یکدیگرند. «حقیقت» بر بستری از واقعیت‌های تثبیت‌شده غنوده و اجماع عمومی بر سر آن‌ها وجود دارد؛ به معنای دقیق کلمه، این واقعیت‌ها همان تفسیرها و نظرها هستند؛ انکار حقیقت، انکار واقعیت‌های تثبیت‌شده است. از این‌روست که باورشان می‌کنیم همان‌گونه که هانا آرنت عقیده داشت:

«اما اساساً آیا واقعیت‌ها، فارغ از نظرها و تفسیرها، وجودی دارند؟ آیا مورخان و متفکران تاریخ، نسل اندر نسل، از ناممکن بودن رهیافت به واقعیت‌ها بدون تفسیر سخن نگفته‌اند؟ زیرا که این

واقعیت‌ها نخست باید از دل هیاهوی اتفاقات عریان گزیده شوند (که البته اصول این گزینش لزوماً اطلاعات مبتنی بر واقعیت نیست) و سپس به قامت داستانی درآیند که صرفاً از منظری خاص روایت شده و ربطی به رویداد اصلی ندارند. تردیدی نیست که این مسائل به همراه پیچیدگی‌های ذاتی فراوان، واقعیت موجود در علوم تاریخی است. اما از سویی، منکر وجود امر واقعیت‌بنیاد نیز نمی‌توان شد؛ به همان نسبت، این مسائل نمی‌توانند به مثابه توجیهی برای مبهم کردن مرزبندی میان واقعیت، نظر و تفسیر عمل کنند یا دستاویزی برای تاریخ‌نگار باشند که بنابر میل خود در واقعیت‌ها دخل و تصرف کند.^۲

با ملاحظه بر تفکرات آرنست، می‌توان گفت هر نسلی این حق را دارد که تاریخ خود را بنگارد و بر اساس دیدگاه خود، واقعیت‌ها را تفسیر کند، اما نه این‌که آن‌ها را تحریف نماید. ایجاد تمایز میان آنچه ادعا می‌شود که اتفاق افتاده، ارائه‌ی شواهدی که دال بر وقوع آنچه واقعاً اتفاق افتاده، تلاش صادقانه‌ای می‌طلبد. هیچ‌کس حق ندارد در خود موضوع مبتنی بر واقعیت دخل و تصرف کند.^۳

در چنین وضعی کاربرد «انکارگرایی» با توجه به انبوه فجایع، اغلب به عنوان انکار ساده‌ی واقعیت‌ها تصور می‌شود، اما چنین نیست. به عکس، این موضوع در قلمرو مبهم و مغشوش میان واقعیت‌ها و حقیقت جای می‌گیرد که خاستگاه این انکارگرایی است. انکارگرایی، واقعیت‌ها و حقیقت منحصر به فرد خود را پشت سرهم ردیف می‌کند. در نهایت، بحث بر سر انکارگرایی، حول قبول یا رد گروهی از واقعیت‌های تأییدشده یا حقیقت منتج‌شده از آن نمی‌گردد بلکه آن‌ها را کشمکش قدرت‌اند؛ کشمکشی مابین انواع گوناگون واقعیت‌ها و حقیقت‌هایی که ناشی از انگیزه‌های پنهان‌اند.

با توجه به واقعیت نسل‌کشی ارمنی‌ها بین سال‌های ۱۹۱۵-۱۹۱۸ این کشمکش قدرت گواهی است که منجر به مرگ یا کشته شدن بیش از یک میلیون نفر شد. گذشت افزون بر یک قرن از وقوع این امر، حاکی است که دولت‌های ترکیه، یکی پس از دیگری، در خلق تعبیر خاص

خود از «تاریخ رسمی» و «به گروگان گرفتن تاریخ» با قراین و حقایق مستند مخصوص به خود موفق بوده‌اند. آن‌ها برای نیل به این منظور حداقل در تبلیغ «دیدگاه تاریخی» ویژه‌شان توفیق یافته و از این رهگذر، آن تبلیغات را تا سطح اتفاق معقول تاریخی برکشیده‌اند. انکارگرایی ترک‌ها، با توجه به وقایع جنگ اول جهانی، شاید موفقیت‌آمیزترین نمونه‌ای باشد که نشان می‌دهد چگونه دروغ‌پراکنی منسجم، دقیق و نظام‌مند می‌تواند در یک گفتمان عمومی نقش بسزایی بازی کند و اظهارات مبتنی بر واقعیت را در جهت ایجاد «حقیقت» کذب به کار گیرد. آن‌ها آن که سرو این شعارند: «هر کس مجاز به داشتن نظر شخصی است نه حقایق خودساخته»^۴ با تحیر بحث و جدل عمومی و تاریخی کشتار ارمنی‌ها را طی چندین دهه دنبال کرده‌اند؛ تا حدی که به داده‌های حقیقی واقعی نگاه و آن‌ها را در حد نظریه‌ای بی‌اهمیت تنزل داده‌اند.^۵ کتمان حقیقت و محو کردن آن به سکوت، یکی از وجوه اساسی این استراتژی است.

کتابی که هم اکنون در دست دارید، بر آن است تا توضیحی بنیادی و روشن از مجادله و آشفتگی پدیدآمده که در روابط میان واقعیت‌ها و حقیقتی که به نسل‌کشی ارمنی‌ها انجامید به دست دهد. کتاب حاضر پژوهشی مبسوط است و دقیقاً نشان می‌دهد کسانی که حقایق را پنهان و مثله می‌کنند و بر این تصورند که در کار خود موفق شده‌اند، سخت در اشتباهند.

متن زیر از میشل رالف ترولو (Michel-Rolph Trouillot) مستقیماً به این موضوع مربوط است:

«در چهار لحظه‌ی حساس است که سکوت بر روند تولید تاریخی نفوذ می‌کند.»

۱. لحظه‌ی خلق واقعیت (ساخته شدن سرچشمه‌ها)

۲. لحظه‌ی سر هم کردن واقعیت (ساخته شدن / سناد)

۳. لحظه‌ی اصلاح واقعیت (ساخته شدن روایات)